

PLANINSKI VESTNIK.

Glasilo „Slov. plan. društva“

Štev. 9.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1899.

Leto V.

Črtice s potovanja hudomušnega Janka.

Spisal J. M.

(Konec.)

X. in zadnje poglavje, v katerem zve bralec, kako je Janko komaj odnesel zdravo kožo s Tirolskega.

Mimo dveh majhnih jezer, Lago nero in Lago bianco, je Janko došel na most, na katerem je cesta najvišja (1522 m). Odtod uživaš tudi lep razgled na rdeče pečine gore Croda rossa (3148 m), ki se navpično nad teboj vzdigujejo, dalje na Knollkopf (2260 m), Schwalbenkopf (2845 m) in Dürrenstein (2836 m). Cesta se vije odtod dalje vedno navzdol.

Ko je Janko prišel pod klanec, je zagledal čudnosmešen prizor. Več dam in gospodov je sedelo na mulah v polkrogu, v sredi se je pa producirala ena mula v najčudovitejših skokih, da bi stresla raz sebe damo, ki jo je jezdila.

Janko je sedel na kamen ob cesti in čakal, kaj bo iz tega. Mula je plesala sedaj po zadnjih, sedaj po prednjih nogah; izkazovala se je v vseh možnih plesih: v polki, v valčku i. t. d. (ako imajo mule tudi te izraze). Pri vsem tem se je počutila prav dobro, ne tako pa dama, ki je morala z njo plesati; najbrže ni bila v teh plesih izvežbana. Čeprav je bila na muli trdno privezana, se je je držala vkljub temu z vso močjo za grivo. Druga družba je pa ravnodušno čakala, kdaj se mula napleše in se vda v svojo in vseh mul usodo, ki morajo nositi živa bremena po gorskih stezah.

„Cin, cin, cin“, je nenadoma zazvonilo. Dva kolesarja — tista, ki sta na Janka prezirljivo gledala — sta pridrevila po klanecu in zvonila na vso moč. Toda mula se je malo zmenila za njuno zvonjenje. Ravno ko je prvi prikolesaril na

pozorišče, je začela mula plesati „polko hitro“ po prednjih nogah in je brenila v kolo. Njegov jezdec pa ni bil nanj privezan kakor dama na mulo, zato je odletel v „salto mortale“ v cestni jarek. Drugi kolesar se je pa zaletel v kolo in s težo svojega života je potrl še to, kar je mula celega pustila.

Mula je pa sedaj končala svojo polko in jo je pocedila po klanecu navzgor, njene tovarišice pa za njo, in kmalu se je vsa družba skrila v gostem prahu.

Prizor na cesti se je sedaj izpremenil. Janko je sicer še sedel na kamenu, na cesti sta se pa vzdigovala kolesarja, vzdihovala in preklinjala. Prvi se je zastonj poskušal vzdigniti — izpahnil si je nogo, drugi se je sicer pobral, pa kakšen — ves opraskan po obrazu in rokah.

Zakaj jima pa Janko ne pride na pomoč? Spoznal je na njunih trakovih, da sta nemškonacionalna „burša“. „Vidva sta najbrže“, si je mislil, „slovanske dijake napadala s palicami, mula vaji je zato izplačala. Prav se vama godi! Heil!“

Toda kmalu je usmiljenje premagalo njegovo škodoželjnost, in že je hotel vstati in sočutno vprašati, če jima more v čem pomagati, ko se zadere „opraskanec“ nemški:

„Kaj delate tu?“

„Aha, toliko je bila ura“, si je mislil Janko; „čakaj, jaz ti jo navijem.“

„Sedim“, mu odgovori.

„To sam vidim.“

„Čemu pa potem poprašujete.“

„Se li hočete iz mene norčevati? Poznam vas bolje, nego mislite. Včeraj ste moje starše zapeljali, da so izstopili eno postajo prezgodaj, danes pa hočete imeti mene za norea. Toda vedite, mi nemški dijaki plačujemo take poskuse z zaušnicami. Ako se takoj ne poberete, vas oplazim, da vam bo zvenelo sedem let po ušesih.“

„Škoda roke; pretepi ga kakor psa z bičem“, se je glasilo povelje iz jarka.

V Janku je vse zavrelo. „Udri srako s palico“, mu je nekaj reklo, „da bo vedel, da je nimaš le za gore, ampak še za kaj družega; ali pa mu pripelji eno okrog ušes, da bo mislil, da se pelje po kolesu; saj nimaš samo ti ušes ustvarjenih za zaušnice.“

Toda druga misel mu šine v glavo; zato reče kolikor mogoče mirno:

„Gospoda, čemu bi se prepirali! Vi dva rabita pomoči, in noben turist poštenjak je vama brez vzroka ne sme odreči. Vi tam v jarku ne morete z mesta, vi pa tovariša ne smete samega pustiti; lahko pride kak potepuh in ga okrade. Ako sta zadovoljna, vama mimogrede v Schluderbachu naročim voz, ki vaju pride iskat.“

„Vaša ponudba se mi zdi sumljiva“, odvrne „razpraskanec“; „toda skoraj sva jo prisiljena sprejeti. Dajte nama častno besedo, da nama pošljete voz.“

„Torej moja častna beseda“, pravi Janko, „da vama pošljem voz. Na svidenje! V Toblachu se vidimo.“ In odšel je proti Schluderbachu.

Janko niti mislil ni nikdar, da bi jima tako pomagal. Nameraval je iti kar v Toblach, „burša“ naj bi pa čakala voza na cesti, magari do noči ali pa do jutra. Toda sedaj je bil dal častno besedo in to je moral držati. „Maščevati se pa moram, maščevati“, je mrmral. „Erinije, pridite mi na pomoč!“

Niso mu sicer Erinije prišle na pomoč, prišli sta mu pa nasproti dve lepi muli, kateri je gnal postaren mož. Ko ju je Janko zagledal, se mu je razjasnil obraz; eno je pogodil.

Ko je prišel v Schluderbach, je zagledal pred hotelom več mož. Hitro je stopil k njim in začel — delal se je vsega zasopljenega — praviti:

„Velika . . . nesreča se je zgodila . . . kake pol ure . . . odtod. Neki mož je gnal dve muli. Kar . . . pridrevita nasproti . . . dva kolesarja. Muli se splasita . . . ena teledi . . . v jarek in si izpahne ali . . . zlomi nogo . . . ne vem natanko . . . vstati ne more; druga pa skoči v grmovje . . . se zaplete . . . pade in se opraska po glavi in po nogah. Gonjač prosi . . . da mu pridete z vozom . . . na pomoč, da pripeljete muli domov . . . ah!“ In oddahnil se je od — laži.

„Saj sem rekel“, pravi neki kočijaž, „da staremu človeku ni mladih živali prepuščati, ko jih ne more udržati. Naprezimo in pojdimo mu pomagat!“

Kmalu je oddrdral voz s tremi korenjaki po „muli“, Janko jo je pa pobrisal proti Toblachu. „No, ta dva burša“, je godrnjal sam pri sebi, „sem pa izplačal, da me bodeta pomnila!“

Pot je prav do postaje jako zanimiva. Romantično jezeroe Dürrensee leži prav ob cesti; z njegovega brega zreš na krasni ledenik med gorama Monte Cristallo in Piz Popena. V krasni hotel Landro vabi bolj petične tujce gora Drei Zinnen, ki se grozeče vzdiguje izza temnih gozdov. Mimo močne trdnjave prideš v ozko, skoraj temno sotesko, ki se razširi šele pri Toblaškem jezeru (1233 m).

Jezero leži takoj pod cesto v znožju gore Monte Piano (2296 m); tuintam se ti zabliška skozi drevje njegova gladina, ki se pa ob hudem viharju izpremeni v jezne valove. Njih moč je izkusil cesar Maksimilijan I. V spomin zmage nad Benečani, katerim je vzel trdnjavo Peutelstein in z njo gospostvo nad Ampezzansko dolino, je sezidal majhno cerkvico, ki se še dandanes beli blizu jezera. Njeno blagoslovljenje je hotel na poseben način praznovati, namreč na Toblaškem jezeru ob lune svitu. Na veliko ladjo je povabil svoje goste, in ko je začela luna srebrniti jezerove valčke, so odrinili od kraja. Na bregu je zaigrala godba, na ladji se je pa začelo gostovanje in ples. Toda veselje ni dolgo trajalo. Na mah je nastal velik vihar, in neki brodar je ves bleđ povedal strašno novico, da ima ladja luknjo. „K sesaljkam!“ je zavpil cesar. Toda zastoj ves trud! Ladja se je vedno bolj topila.

„Jezero nam ne pusti, da bi se mi gostili“, pravi nato cesar, „pogostimo je torej mi.“

Zmetali so vanje vse: jedila, pijačo, mize, stole i. t. d. S tem so je potolažili, in pustilo jih je na breg.

Dandanes še tuintam reže kak čolnič njegovo temnozeleno gladino, ali občuduje kak turist njegovo divjo lepoto. Janko se je pa temnih valov še drugače okoristil; skočil je vanje in se pošteno v njih ohladil. Potem se je „vtaknil v uniformo“; še celo klobuk s perjem in planinskim znamenjem, ki Janka spremlja po vseh turah in bi marsikaj vedelo povedati, ako bi znalo govoriti, je moral prepustiti svoje častno mesto drugemu, ki je bil še precej lep, takrat namreč, ko je bil — nov. Kakšen je bil sedaj, se spozna lahko iz tega, ker ga je Janko izvlekel iz nahrbtnika, v katerem ga je med drugimi stvarmi komaj našel. Potem je še namazal črevlje z mastjo, se ogledal v jezeru in slednjič zamrmral, sam s seboj zadovoljen: „No, sedaj sem pa dober za vsak salon.“

V eni roki držeč nahrbtnik, v drugi palico, je zlezel na cesto in kmalu pričakal omnibus, ki je bil sicer zaseden, vendar je imel še prostora za prtljago. Janko je izročil vozniku nahrbtnik in palico ter mu naročil, da naj oboje odda na kolodvoru v Toblachu, sam jo je pa urezal peš.

Vas Toblach je oddaljena kakih dvajset minut od kolodvora, okrog katerega stoji več elegantnih hotelov s krasnimi nasadi. Večerni hlad je privabil tujce iz sob pod milo nebo, toda Janko je že imel dovolj izprehoda; krenil je v gostilnico, da odda vsakdanji davek in prebije tako čas do vlaka. Našel je v njej samo dva kolesarja, ki sta menda tudi počivala; kratkočasila sta se s tem, da sta listala po zapisniku za tujce. Janko se je pa ves zagrnul v velik dnevnik in ga pazljivo bral, kakor bi se ga hotel na pamet učiti.

Nenadoma so se odprla vrata, in vstopil je — „opraskanec“. Kolesarja sta ga v eni sapi začela izpraševati, kje je dobil praske, kako je padel i. t. d. Opraskanec si je najprej z enim vrčkom poplaknil grlo, potem je pa začel pripovedovati:

„Častno besedo je sicer držal oni potepuh“, je pravil med drugim, „naročil nama je voz, pa kako! Čakala sva na cesti, in res, kmalu je pridrdral voz. Ustavil je pri naju, in voznik je začel vpiti: „Aha, sedaj pa imamo ptička; vi-dva sta tista, ki sta splašila muli, sedaj sta se pa sama prekopienila; prav vama je, vsaj ne moreta popihati; plačala bosta škodo!“ —

„Lahko si mislita, kako sem se začudil, ko sem to čul. „Saj nisva midva“, sem izkušal ugovarjati, toda zopet je zakričal: „Tiho, plačala bosta muli; kje sta pa? Turist, ki nas je prišel iskat, je rekel, da si je ena zlomila nogo, druga pa da se je potolkla po glavi in nogah.“ —

„Zdaj se mi je začelo daniti. Preklicani hribolazec je naročil voz za dve muli, in s tem je mislil naju. Precej sem se trudil, predno sem vozniku razjasnil in dopovedal, da sva midva tisti muli, za kateri je naročen voz. Naložili smo kolesi in se odpeljali naravnost sem, da bi onega potepuha ujeli. Tudi voznik je nanj hud, ker ga je tako naplahtal. Došli ga nismo na cesti, in

gotovo ga še ni tu; poprašali smo namreč nekatere ljudi, če so videli takega hribolazca, pa nihče ni vedel nič o njem. Najbrže je šel k jezeru, mi smo ga pa prevozili. Toda sedaj bode vsakčas tu in uide nam ne. Ha, kako ga zmikastim!“

Tu se oglasi Janko, ki mu ni nobena beseda ušla, in zakliče „Zahlen!“ Kakor bi ga gad pičil, skoči „opraskanec“ pokoncu in se obrne proti Janku. Ta je pa plačal, vstal, vljudno pozdravil vse goste, posebno pa opraskanca in odšel. Malo pred kolodvorom je zaslišal za seboj hitre korake — ustavil ga je „opraskanec“.

„Oprostite“, je hitel in mahal s pasjim bičem po zraku, „oprostite, se nisva li midva že danes videla?“

„Da, če se ne motim, pred kratkim v gostilnici.“

„Morda pa tudi na cesti blizu Schluderbacha?“

„Mogoče, srečal sem danes več ljudi.“

„Oprostite, vi ste jako podobni onemu lopovu“ . . .

„Aha, tistemu, ki vaju je razglasil za muli, ha, ha, ha! Mogoče, toda jaz sem popolnoma nedolžen; jaz mu obraza nisem ukradel, tudi takega nisem naročil.“

„Ali niste bili danes še drugače, turistovski, oblečeni?“

„O da, po noči sem bil drugače oblečen, ko sem se v jezeru kopal, drugače, in sedaj, kakor vidite, zopet drugače.“

„Aha“, je sikal burš in zgrabil Janka za rokav, „vaše govorjenje kaže, da ste vi oni lopov; sedaj pa obračuniva.“

Janko pa si je hitro oprostil roko in mu dejal osorno: „Dokažite! In če me ne pustite v miru, pokličem orožnika, da vas pouči, da je prepovedano, na javnem kraju poštene ljudi tako surovo napadati. Capito?“

S tem se ga je odkrižal. Na kolodvoru je pa zagledal voznika, ki je pripeljal „burša“. „No, ta pa tu preži name“, si je mislil Janko. Voznik si pa ni tako dobro zapomnil njegovega obraza, zato se še zmenil ni zanj. Janko je naglo kupil vozni listek, vzel nahrbtnik in palico ter šel na peron. Brzovlak je ravno prižvižgal. Prijazen izprevodnik je Janku odkazal prazen kupe in ga potolažil, da ostane sam, da torej lahko pospi do Beljaka. Obleče torej zopet lodnasti jopič, si postelje s havelokom in leže; za zglatve mu je bil nahrbtnik. Toda hitro je planil zopet kvišku, nasadil na glavo turistovski klobuk in šel na mostovž. Velika množica tujcev je na peronu prodajala zijala. Med njimi je Janko zagledal tudi „opraskanca“ in voznika njegovega zaveznika. „Oh, da bi me le zagledala“, je vzdihnil in se iztegnil skozi okno, kolikor se je dalo. Vlak se je že začel pomikati, ko je kolesar zagledal Janka.

„Dort ist er“, zavpije in skoči za vozom.

Janko ga pa prijazno-zasmehljivo pozdravi: „Dober večer! Ste se li srečno pripeljali? Boste li mulo tožili? Naznanite mene za pričo! Ste se li hoteli odpeljati? Škoda, da ste zamudili; imel bi tako prijetno družbo! Pozdravite mi tovariša! All heil“, je zavpil še, ker je vlak že začel hitreje drdrati.

„Opraskanec“ ni mogel drugega storiti, kakor da je Janku poslal par nemških psov in kletvin ter mu požugal z bičem. Janko mu je pa mahal s klobukom v slovo kakor najboljšemu prijatelju.

S tem činom je končal svoje potovanje. Drugi dan je že veselo pozdravljal plešasti Nanos.

Sedaj vas pa vprašam, ljubeznive bralke in dragi bralci, ki ste „črtice“ potrpežljivo do konca prečitali: ne zasluži li Janko po vsej pravici pridevka „hudomušni?“ Jaz mislim, da, in vi menda tudi. Srečno!

Na planinah.

Spisal A. Trstenjak.

(Dalje.)

Kdor je bil na Velikem Sv. Bernardu, na Mont Cenisu, je gledal z občudovanjem na ceste, ki tako visoko gori vodijo; to je triumf moderne civilizacije. Stari Peruvanci so gradili ceste in zidali palače še više. Aleks. Humboldt nam obširno opisuje te planinske ceste v svoji slavni knjigi. Po Kordiljerih, čez 2500 *m* visoko, to je kakor po Kredarici, se vije velikanska pacifična železnica. Inženirji in delavci, ki so jo gradili, so preživeli mesece na kordiljerskih planotah in so lahko prenašali razredčeni zrak. V Gressoney la Trinità, 2037 *m* visoko, je skupina hiš, v katerih tudi čez zimo ljudje prebivajo. Moutei je v istini eden izmed najvišjih obljudenih krajev v Evropi.

Eden slučaj naj navedem, kako se človek hitro privadi podnebu, se aklimatizuje. Neki Anglež, katerega je Antonius Carrel vodil na vrhunec Breithorna, zapadno od M. Rosa 4171 *m*, se je zgrudil kot mrtev na tla, ko je došel na planoto Breithornovo. Ta Anglež je sam rekel, da mu bode na planinah slabo, in je radi tega najel dva vodnika in dva nosača, katerim je rekel, naj radi njega ne bodo v skrbeh, ter jim naročil, naj ga vodijo do Breuila ali pa, ako bode treba, naj ga neso. Dobro je poznal samega sebe; po lednikih je hodil kot pijan. Prijeli so ga pod pazduhe, in zdajinzdaj je zaspal in se kar zgrudil. Prenočevali so v koči Théodule.

Dospevši na Breuil, je rekel Anglež spremljevalcem, da hoče poskusiti še na Matterhorn (Monte Cervino). Matterhorn je na meji med Piemontom in švicarskim kantonom Wallis, zapadno od Monte Rosa, visok 4505 *m* in ima zelo strme skale; mislili so celo, da nihče ne more nanj. L. 1865. so prvič bili na njem člani londonskega planinskega kluba. Ko so se vračali z vrha, jih je padlo pet v prepad. Naravno je torej, da so se vsi vodniki uprli; toda Anglež ni odjenjal. Zatrjeval je, da je takega trpljenja, ki ga le prve dni nadleguje, vajen, in da to trpljenje pozneje samo mine. In zares, drugi dan je Anglež sigurno plezal po strminah Matterhornovih, ravno tam, kjer so se njegovi rojaki strmoglavili v prepad.

To je dokaz, da planinska bolezen ne izvira od krvi; samo živčevje se more v tolikem času prilagoditi razmeram zraka in mraza. Ni torej resnično mnenje, da se planinska bolezen poraja vsled nedostajanja kisika, ampak človek se rodi s plučmi in živčevjem, katero ga usposablja, da živi na visokih gorah. Dokaz temu nam je Littledalova ekspedicija iz l. 1896. Littledal je prepotoval Tibet od severa do juga; spremljevala ga je žena. Preživel je malone šest mesecev (od 26. aprila do 16. oktobra) v višini 4572 m, štiri tedne je prebil čez 4000 m visoko. Izgubil je ta čas čez 100 konj, a žena mu je opasno zbolela v višini, ki presega Monte Roso. To potovanje ostane za vse čase spomina vredno.

Da človek lahko živi v najvišjih visočinah, to nam dokazuje tudi opazovanje zrakoplovcev. Zrakoplovci so dosegli višino 6000 do 8000 m. Značilno pri zrakoplovbi je to, da otrpnejo človeku čutnice, in da mu izgine energija volje. Dr. Berson in stotnik Gross si nista mogla v višini 8000 do 9000 m obleči kožuhov, ki sta ju imela pred seboj, in nista si mogla obuti kožuhovinastih copat, dasi ju je grozovito zeblo. Gotovo se starejši čitatelji spominjajo grozne nesreče, ki je l. 1875. doletela balon „Zenith“, ko je dosegel višino 8000 m. V čolnu so bili trije možje: Sivel, Crocé-Spineldt in Tissandier, katerih se je rešil samo poslednji. Tissandier je zaspal, in to ga je rešilo. Ko sta Sivel in Crocé delala, se je čutil Tissandier tako slabega, da ni mogel glave obrniti, da bi tovariša pogledal. Kakor brata Zoja, tako sta tudi ta zrakoplovca umrla vsled razredčenega zraka in mraza. Balon „Vega“ se je spustil preko švicarskih planin. V višini 6200 m je začela enega udeleženca glava boleti in mu jelo sree utripati, bolečine so pa takoj minile, ko so mu dali zgoščenega kisika. Profesor Heim, ki je tudi bil v balonu, se je počutil dobro. Vodnik Spelterini, ki je bil od njega čilejši, je zahteval v višini 7000 m ključ do steklenice, v kateri je bil kisik. Heim mu ga ni hotel dati, samo da bi mu onemogočil še više pluti. In Spelteriniju to ni nič škodovalo.

* * *

Vseh turistov oči so danes obrnjene na turinskega hribolazca. Vsi smo ostrmeli, ko nam je Mosso naznanil svoj smeli ukrep, da hoče iti na vrhunec Gaurisankarja, na najvišjo goro na zemlji, visoko 8840 m. Že pred njim so turisti poskušali premagati Himalajo, ali namera se jim ni posrečila. Vobče je mnenje, da je na Gaurisankar ravno tako težavno priti kakor na severni tečaj. Istina je, da niti do severnega tečaja niti do vrha Himalaje ni še mogel dospeti človek. Turisti se danes zelo zanimajo za to vprašanje, zato hočemo reči katero o obeh tečajih in kratko povedati, kako misli Mosso izvršiti svojo predrzno misel. Za turista je to zelo važno in poučno.

Že štiri stoletja se trudijo preiskovalci prodreti do severnega tečaja. Vratolomno je podjetje, potovati na sever. Kdor odpotuje tja, plača to navadno jako drago. V nobeni borbi z elementi se nam ne kaže človek večjega junaka kakor ravno v tej, katero mu je prebiti proti vsemogočnosti prirode. Niti stradanje niti trpljenje tistih, ki so kar brez sledu izginili v ledenem morju, ne plaši drugih, da se ne bi

izročevali ledeni om in štirimesečni zimski temi. Mučeniki so to znanosti, ki se ne plašijo niti mraza, ki 45° presega, niti najgrozovitejšega načina smrti, gladi.

Ako se le kateri zaupanja vreden mož izjavi, da ima poguma, iti na severni tečaj, žrtvujejo države, parlamenti in zasebniki ogromne vsote. In jedva nam pride vest, da se je kdo ponesrečil na potu proti severnemu tečaju, se oglasi že drugi, da poišče izgubljenca. Okoli Grönlanda pluje Sverdrup, da najde Andreja in mu pomore, če je še živ. In ravnokar nabira znani preiskovalec Nathorst doneskov za svojo ekspedicijo, s katero namerja odpluti na vzhodni Grönland, da tudi najde Andreja. Za to ekspedicijo, ki bi štela 25 oseb, potrebuje 70.000 kron.

Nekoč so mislili, da je severni tečaj ledena okroglina, ki pokriva trdno zemljo, ali pa kak otok, na katerega lahko z nogo stopiš. Zdaj vemo, da se na severnem tečaju razprostira globoko morje, na katerem so nakopičeni velikanski ledniki. Ako nam kdo tudi odkrije severni tečaj, bode s tem koristil znanosti jako malo, trgovini in prometu pa čisto nič. Zato Nansen pravi po pravici, da je to željo, namreč priti na severni tečaj, vzbudil v človeku duh ničemurnosti.

Zakaj pa vendar sili človek na severni tečaj? Kaj ga žene na to nevarno pot? Nič drugega nego samo to, da bi dosegel nekaj, kar mislijo, da je nedosežno, da bi človek prodril do tja, kamor še ni prodrli nihče. S tem izpričuje človek velikansko energijo svoje volje. Duh, ki žene človeka na severni tečaj, je isti, iz katerega se je porodilo planinstvo.

O južnem tečaju*) vemo, da se na njem nahajajo do 4000 m visoke gore. Šele v pričetku tega stoletja so poskusili mornarji Cook, Belinghausen, Biscoe, Dumont d'Urville, Witkes, Wedell, Kemp, Moore in Ross priti na južni tečaj. Vratolomno je bilo tudi to podjetje pred malone sto leti, ker ni še bilo parobroda, in ti pionirji južnega tečaja niso imeli niti potrebne zimске oprave. Zato pa tudi niso daleč prodrli. Obpluli so le polarni krog ob ledeni meji.

Kar nam ti turisti pripovedujejo o južnem tečaju, je grozovito. Poletje je tu še mrzlejš in vlažnejše nego na severnem tečaju. Svet je popolnoma s snegom pokrit; tu so do 4000 m visoki vulkani, ki nikoli ne mirujejo; otoki so spojeni z neizmernimi ledenimi planjavami, ki 80 m visoko štrle v morje, povsod nepristopno ladjam. Tu vlada večna gosta megla, sneg se kadi na vse strani, morje je razburkano. Na severnem tečaju je drugače; tam leži ledovje gosto, in morje ne plove. Tu na južnem tečaju so nakopičene goste, neštevilne ledene gore, natlačene kakor kako brodovje v pristanišču, eden del miren, drugi se podi, močni toki naokrog, a vse v meglo zavito. Po tem ledovju bi slutili, da je dalje prostorna dežela.

Na južnem tečaju ne prebivajo ljudje, dočim so nastanjeni na severnem tečaju čez 78° širjave. Južni tečaj ne pozna niti sesalcev niti ptic severnega tečaja, kajti preko tropičnih krajev, ki bi jim bili ognjeno morje, ne morejo ptice potovati

*) Prim.: „Ein Gespräch mit Julius v. Payer.“ Neue Freie Presse. Štev. 12376. 1899.

na sever. Gotovo je na južnem tečaju neštivilnih ribic, ki jeseni zmrznejo, pomladi pa spet ožive. Fosilije, ki so jih našli na južnem tečaju, pričajo, da je tu bilo nekdanje toplo podnebje. Tudi o severnem tečaju vemo za trdno, da je imel nekdanje lepše čase, ko je še čez 82° širjave bila taka vegetacija, kakor je n. pr. danes v južnih Tirolih.

Oba tečaja sta nekaj posebnega radi tega, ker zvezde tu niti ne vzhajajo niti ne zahajajo, in ker ju sonce pol leta obseva. To sta le matematični točki, premenljivi kakor vse na zemlji, ker zemlja svoj položaj v prostoru preminja. Nje magnetne sile so na južnem tečaju neznane, in sicer tako, da že davno odkritih otokov ni moči spet najti, ker ne poznamo deklinacije magnetne igle v visokih južnih širjavah. Kdor se tu ponesreči, je izgubljen, ker tu ni divjačine in se ne more kam rešiti.

V tem času bivata na južnem tečaju dva turista s svojima ekspedicijama, Borchgrevink in Gerlach; dve novi ekspediciji pa se snujeta. Borchgrevink je vzel s seboj kočo, da jo nekje postavi, Gerlach pa si išče pristanišča. Bog ve, ali ga najde, ker to je malone nemogoče; mnogo lažje je postaviti kočo. Gerlach ima ladjo, podobno frami, led ga žene, in on sam ne ve, kam pride, ako ga težko ledovje ni že zdrobilo. Lehak led se nahaja le pod Spitzbergi, kamor napravljajo turisti vsako leto izlete, ki niso opasni, zato pa tudi ti turisti nimajo nobenega pojma o velikanskih lednikih, ki se nahajajo više in više.

Človek si upa priti na oba tečaja, ali zakaj ne bi si upal priti na najvišji vrhunec zemlje? Ali je to težje, nego priti na tečaj? Mnogi menijo, da je še težje, in sicer radi tega, ker so tu drugačne ovire. Himalaja, „bivališče snega“, to najvišje, najveličastnejše pogorje, kljubuje vsakemu turistu, in Gaurisankar (8840 m) moli ponosno svojo belo glavo do nebes! Nihče ni še bil na njegovem vrhuncu! Nekateri so poskusili priti nanj, toda na polu pota so se morali že vrniti. Gaurisankar presega Montblanc za 4000 m, pa da človek ne bi mogel napraviti še te poti? Toda imena Everest, ki ga je dobil Gaurisankar od tistega angleškega polkovnika, ki mu je prvi meril teme, ne bode dolgo imel. Na hojo na Gaurisankar se pripravlja podjetni turist in učeni fiziolog Angelo Mosso, ki povede veliko ekspedicijo, ako ne še konec tega, gotovo pa v pričetku prihodnjega stoletja, na višave Himalaje. Prešnil ga je isti duh kakor Nansena ali Andreja; demon ničemurnosti mu šepeta dan in noč na uho, da bode planinstvo dotlej ponižano, dokler se ne posreči človeku, da bi splezal na to najvišjo goro na zemlji ter od ondod zrl doli na širne planjave, s katerih je nekdanje azijsko pleme romalo v naše kraje.

Himalajsko pogorje je v neodvisni državi Nepal, in kdor hoče iti na Gaurisankar, mora prehoditi deželo bojevitega naroda. Ker pa ima v glavnem mestu te države Anglija svojega zastopnika, bi mogel ta zastopnik posredovati in tako izdatno pospeševati podjetje. Hud sovražnik je močvirje, a najhušji sovražnik ekspedicije bode tam malarija. Tudi se ne ve, ali se ta bolezen razprostira do

4000 m višine. Ker pa je sredstev, s katerimi se tudi te težave premagajo, torej se tudi malarije ni bati. Edina ovira, ki plaši turiste, je ta, da se je dozdaj mislilo, da človek v toliki višini ne more kljubovati stopinjam razredčenega zraka.

(Konec prihodnjic.)

Društvene vesti.

† **Stanko Pirnat**, c. kr. notar v Mokronogu, član „Slov. plan. društva“, je umrl dne 28. avgusta. Bil je vrl, značajan rodoljub in skladatelj na glasu. Časten spomin dragemu pokojniku!

Blaža Potočnika slavnosti v spomin stoletnega rojstva njegovega dne 17. t. m. v Št. Vidu nad Ljubljano se je udeležilo tudi „Slovensko planinsko društvo“. Vsa slavnost je bila dostojna značajnega in plemenitega pisatelja, pesnika in skladatelja.

Kranjska podružnica. Kakor smo v 7. številki tega lista poročali, se je v Kranju ustanovila nova podružnica našega društva za kranjski okraj s sedežem v Kranju. V odboru delujejo nastopni gospodje: Janko Majdič, načelnik, dr. Fran Prevc, podnačelnik, Ciril Pirc, blagajnik, Janko Sajovic, tajnik; prof. Leopold Poljanec, Ivan Rakove, Fran Sajovic, odborniki.

Podružnica je že pričela delovati. Napravila je dozdaj skupne izlete in sestavila velik zemljevid kranjskega okraja, v katerega je zaznamenovala pota v bližnje in daljne kraje, primerne za izlete. Ta zemljevid bo tudi na železniški postaji v Kranju dober kažipot.

Osrednji odbor pri tej priliki naznanja, da vsi dosedanji člani osrednjega društva, ki stalno bivajo v kranjskem okraju, spadajo odslej k tej podružnici.

Hausenbichlerjeva koča na Mrzlici se slovesno otvori dne 28. t. m. Natančnejši program v naših dnevnikih.

Planinski sestanki. Člani „Slov. plan. društva“ se bodo zbirali tudi letošnje zimske večere v veliki sobi restavracije „Narodnega doma“, in sicer vsako soboto. Kadar pa bo v soboto slovenska gledališka predstava, se sestanijo dan poprej. V preprostem razgovoru se bodo razpravljale društvene stvari. Posebno zunanje častite člane opozarjamo na te sestanke in jih vljudno vabimo, naj pridejo v planinsko družbo, kadar se bodo slučajno mudili Ljubljani.

Novi člani:

Osrednjega društva:

- Gd. Ivan Vrščaj, meščanski učitelj na Dunaju.
„ Janko Bleiweiss pl. Trsteniški, tržni nadzornik v Ljubljani.
„ Valentin Kopitar, uradnik „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.
„ Celestin Mis, profesor na strokovni šoli v Ljubljani.
„ Albin Orehek, akademik v Ljubljani.
„ Ivan Rihar, trgovski sotrudnik v Ljubljani.
„ J. Reich, c. kr. vodja plačilnega urada v Ljubljani.
Ga. Mici Rihar, trgovska blagajničarica v Ljubljani.

Kranjske podružnice:

- Gd. Alojzij Seliškar, c. kr. sodnik v Kranju.
„ Ivan Nadižar, trg. pomočnik v Kranju.
„ Leopold Poljanec, profesor v Kranju.
„ dr. Fran Prevc, odvetnik v Kranju.
„ Ivan Rakove, trgovec in posestnik v Kranju.
„ Janko Sajovic, trgovec in posestnik v Kranju.

Radovljiske podružnice:

- Gd. Alojzij Žebre, c. kr. sodni pristav v Radovljici.
„ J. Jama v Arku na Tirolskem.
„ Josip Demšar, posestnik in usnjar v Železnikih.

Darovi. Za Triglavsko kočo:

Gd. I. Mlakar 2 gld., gd. M. Ažman 50 kr., gospodična I. Mikuževa nabrala o priliki poroke Šemrlve-Čukove 3 gld. 60 kr. — Rodoljubna Čehinja in prijateljica naših planin, gospa M. Kulhová, je darovala za Triglavsko kapelico dragocen prt.

Za spomenik ponesrečene prijateljice naših planin Ivane Stein so darovali p. n. gg.: Ema Toman 3 gld., Jelica Lozar 1 gld., Franica Kodrič, Ivan Ogorelec. Miha Verovšek, Josip Mandelj, Anton Škof, Henrik Lindtner, I. Dodič, Anton Rozman, Josip Hauptman, Ivan Macher, Anton Mikuš po

50 kr., J. Maier in J. Mrak po 2 gld., Marija Wessner in E. Gusl po 1 gld. 50 kr., Fr. Andolšek, dr. Kogoj, Ana Wessner, Smolej, A. pl. Kappus, pl. Kaltenegger, pl. Georgievits in H. Roblek po 1 gld., pl. Rothova, Bregar in njegova gospa soproga, Lavtižar, Slavec, Pušavec, Budinek, Fr. Lavtižar, Bonač, Kronau, Trdina, Hudovernik, Hohn, Olga Figala, Adela Šašelj po 50 kr., N. in Jos. Pogačnik 30 kr., Kenda, Fürsager, Vencajz, Kosmač, Vengar po 20 kr. M. Razingar v Podkorenu nabrala 2 gld. Vsem darovalcem in nabiralcem prisrčna zahvala!

Izlet v Planico. Vrla „Radovljiška podružnica“ je priredila dne 3. septembra t. l. v Planico pri Ratečah izlet, na katerega sme biti ponosna. Udeležilo se ga je, dasi je kazalo vreme jako neugodno, nad 20 turistov iz Ljubljane, katerim so se v Radovljici, v Lescah in nadaljnjih krajih pridružili drugi gorenjski člani in prijatelji našega društva, med njimi tudi radovljiška godba in slavni pevski zbor iz Bleda. V Kranjski gori so prisledli tudi ondotni rodoljubi in peveci. Ko so izletniki izstopili na rateški postaji, jih je pozdravil učitelj g. Goričan v imenu občine, g. Roblek, načelnik „Radovljiške podružnice“, pa je odzdravil. Na voh, ki so jih gostoljubni Ratečani dali na razpolaganje, so se potem izletniki odpeljali v prijazne, z zastavami okrašene Rateče, kjer jih je ljudstvo navdušeno pozdravljalo ob vseh hišah. Po kratkem postanku so se napotili na pokopališče in tamkaj z ogromno množico domačinov izkazali zadnjo čast ponesrečeni turistinji, dunajski učiteljici J. Stein. G. Roblek se je z lepimi besedami spominjal blage prijateljice „Slovenskega planinskega društva“ in našega ljudstva, osrednjega odpora član g. Mandelj pa jo je slavil kot ljubiteljico narave. V znak ljubezni in spoštovanja so dragi pokojnici slovenski planinci položili na gomilo dva venca. Za slovo so ji naposled zapele nežne slovenske turistinje tisto milo, v srce segajočo narodno „Kadar jaz umrla bom“, pevski zbor pa „Blagor mu, ki se spočije“.

Po tem pietetnem činu so izletniki in domačini odšli v Planico, kjer je „Radovljiška podružnica“ zasnovala planinsko koč, ki boče drugo leto docela gotova in udobno urejena. Dasi je bilo deževno, se je vendar na mah vsakemu omilila romantična dolina,

po kateri drži do koč jako zložna pot. Konec doline se razprostira prostrana planina, na kateri stoji zasnovana koč našega društva. Prekrasan je odtod pogled na skalnate vršace, ki se vzdigujejo naokoli, pa na Nadižo, ki izvira izpod Ponca.

Ko so bili izletniki prispeli do koč, je daroval gospod župnik Lavtižar sv. mašo. Po tem opraviu je izpregovoril g. Roblek, poudarjajoč pomen slavnosti in slovenskega planinstva, ter zahvalil g. župnika Lavtižarja in vse udeležnike za pospeševanje slovenske turisticke, g. sodni svetnik Andolšek iz Kranjske gore pa je nazdravil vrlim Gorenjcem, ki so vneti za slavo in čast svoje prelepe domovine.

Po tako završenem oficijalnem delu slavnosti so začeli izletniki uživati božjo naravo in nje darove, ki so jih obilo ponujali vrli Ratečani v raznih oblikah. Radovljiška godba je neutrudno svirala, slavni pevski zbor iz Bleda pa je pod vodstvom g. Rusa ubrano prepeval. Le prehitro je minil čas ob veseli zabavi, in ko je najlepše obsevalo zlato solnce Jalovec, Ponca in Mojstroko konec doline, je bilo zopet oditi proti Ratečam ter po kratkem slovesu od prijaznih domačinov se odpraviti proti domu.

Bila je lepa slavnost, polna navdušenja za našo prekrasno domovino. Hvala in slava prav vsem, ko so jo kakorkoli povelicali! Zlasti pa bodi zahvaljen dični gosp. župnik Lavtižar, ki je razodel divno lepoto naše Planice in olahkotil pot vanjo in do izvirka Nadiže, Save Dolinke!

Došli so naslednji pozdravi:

Radujemo se z Vami, dragi bratje, dela, ki pomenja napredek slov. turisticke v naših kranjskih Alpah. Naj živi slovanska alpska straža pod Triglavom, naj raste in se krepí, naj bo trdna kakor te naše nebotične skale. Živela Radovljiška podružnica! Živeli Slovenci!

Dr. Chodounsky,
predsednik „Česke podružnice“.

Savinska podružnica čestita k otvoritvi važne koč in prisrčno pozdravlja vse udeležence

Kocbeck,
načelnik „Savinske podružnice“.

Velecenjeni g. načelnik! O priliki otvoritve planinske koč v Planici kličem Vam in vrlu delujoči podružnici iskreno „živeli!“

Srčen planinski pozdrav vsem navzočnim častitim planincem!

Fr. Orožen,

načelnik „Slov. plan. društva“.

Slavnostna otvoritev koče na Boču

je bila dne 18. t. m. Natančno poročilo priobčimo v prihodnji številki.

Razglednice z Aljaževim stolpom v jutranji zarji v barvah je založil osrednji odbor. Načrt je napravil domačin g. K. Kramaršič v Ljubljani, izvršila pa jih je češka tiskarna Husnik & Häusler v Pragi prav lepo. Razglednice so jako krasne in ugajajo vsem. Gospodu K. Kramaršiču izreka odbor tudi na tem mestu za njegov trud toplo zahvalo.

„Slov. plan. društvo“ je napravilo za Triglavsko kočo štampiljo za razglednice z napisom: „Triglavsko koča na Kredarici 2515 m“. Gospoda Česnik in Mejač sta pa darovala enako štampiljo za Aljažev stolp z napisom: „Aljažev stolp vrh Triglava 2865 m“. Opozarjamo pa gospode turiste, da razglednic v stolpu ni dobiti, morajo jih torej s seboj prinesiti.

Markacija. Slov. plan. društvo je na novo zaznamenovalo pot od postaje v Škofji Loki čez Crngrob na Planico. Rdeče zaznamenovani pot vodi 10 minut ob železnični progi, potem pa krene na levo proti cerkvi Sv. Duha na Crngrob. S tem je ustrezno mnogobrojnimi obiskovalcem Sv. Jošta, ki imajo po tem senčnatem potu najbliže na kolodvor v Škofji Loki.

Velikanski razgled je bil letos s Triglava dne 4. in 5. sept. Turisti, ki so bili tako srečni, da so baš tačas stali vrhu Triglava, nam pripovedujejo, da so videli morje in celo Benetke, južnotirolske Dolomite, vse tirolsko pogorje, da celo Dachstein. Videlo se je res vse, kar nam podaja Bernhartova panorama. Vrh Triglava je bilo pa tako prijetno toplo, da so bili turisti goloroki.

Vremensko opazovanje v Kocbekovi koči in na Ojstnici se je vršilo dne 6. in 7. sept. Novi aneroid je jako občutljiv, seveda človek ne sme gledati na številke, ampak samo na to, ali raste ali pada. Iz koče na vrh Ojstrice (580 m) je padel za 41 mm. Tlakomerni toplomer je pa kazal 42 mm razlike. — Pravi zračni tlak je znašal 7. sept. v Kocbekovi koči 622 mm, vrhu Ojstrice pa 579 mm. —

Na Kredarici je bila najnižja toplota dne 22. avg. 0° Cel., najvišja pa dne 15. avg. 14° Cel. Deževnih dni je bilo 14, padavine 130 cm. Dne 5. avg. je padala toča, 21. avg. je pa snežilo.

Turisti divjaki zaidejo tudi semtertja v naše planine. V drugi polovici avgusta meseca je prišel v Triglavsko kočo F. Furlani, meščanski učitelj v Trstu. Napisano je v koči, da je oskrbljena po Pottovem sistemu, a zahteval je od oskrbnika mleka, surovega masla, jajec, kruha i. t. d. Če bi bil vse to našel, bi bil gotovo zahteval še ptičjega mleka. Poslal je potem nekega Bohinčca po mleko na Velepolge (822 m globoko, 2 uri doli, 3 nazaj). Za to ga je res generozno nagradil; dal mu je namreč 40 kr. Njegov sinček pa je napisal še v knjigo: „Mich wundert, dass hier niemand verhungert ist.“ Tako revišče naj v prihodnje ostane le doma pri materi ali naj pa očeta spremlja po tržaških pivovarnicah. — Da predpisanih pristojbin tudi ni popolnoma poravnal, se že tako razume.

Ne bi tega omenili, da ni imelo potem še velikih posledic. Čuvaj je bil namreč šele par dni gori. Bal se je, da ga ta hudi gospod ne očrni. Zato je prvo priliko porabil, da je šel na Dovje poprašat, kako se mu je ravhati, da ga ne bodo gospodje zmerjali. V 3 urah je prilezel doli, a ko je zvedel, da ima takim turistom vrata pokazati, se je vrnil takoj nazaj. Vsled hudega napora in skrbi pa je nevarno obolel. Šele čez 14 dni se je toliko popravil, da je mogel zopet opravljati svoj posel.

S svojo brezobzirnostjo je torej spravil omenjeni mož, ki je menda slovenski renegat, čuvaja v smrtno nevarnost, Slov. plan. društvo pa v velike in nepotrebne stroške.

Nesreča na Ponci. Že več let je obiskovala razna letovišča radovljiskega okraja dunajska učiteljica, gospodična Ivana Stein. Tudi letos je prišla na Gorenjsko in sicer v Rateče. Bila je jako dobra turistinja; obiskala je baje celo Monte Rosa in Ortlerja; tudi na Kranjskem je bila na mnogih gorah, celo na Triglavu. V soboto zjutraj, dne 26. avgusta, pa se je napotila še pred 6. uro zjutraj, čeprav se ji je to opetovano odsvetovalo, sama brez vodnika na Ponco. Predno je odšla od nove koče v Planici, je v spominsko knjigo Slov. plan. društva zapisala sledeče besede: „26. August 1899.“

Vor 6 Uhr Früh von Ratschach aufgebrochen; gegen 8 Uhr von hier aus allein den Weg über die „Ponca“ angetreten. — Du Schicksalslenker aller Lebenden, Dir gehöri ich an. Führi mich unversehrt nach Ratschach ohne Mann! Johanna Stein.“ — Prosila je pred odhodom neko žensko, naj zanjo molijo pri sveti maši. Slutila je torej nekako že naprej, da se ji utegne kaj pripetiti. Značilno je to, da ni nobenemu svojih znancev povedala, kam gre; le ženi, pri kateri je stanovala, je naznanila, da pojde na Ponco; najbrže se je bala, da bi jo pregovorili, naj opusti svojo namero. Dospela je srečno na vrh Ponce; odtod je hotela iti h Klanškima jezeroma. Z vrha se precej daleč doli vidi lepa ravninica, in človek bi mislil, da se prav lahko pride do nje. V resnici pa je proti omenjeni ravnici globok prepad, in tako se je zgodilo, da je učiteljica padla ob navpični steni navzdol proti ravnini na kup kamenja in se ubila. Brez dvoma je bila takoj mrtva.

Vsem se zdi nerazumljivo, kako si je upala, prišedši po zaznamenovani poti srečno na vrh, na drugo stran navzdol proti Klanškima jezeroma, koder ni sploh nobene zaznamenovane poti, in kamor celo izkušen turist ne gre brez vodnika. Pogrešali so gosposdično že v soboto zvečer; ker je pa drugo jutro ni bilo, je poslal domači rateški župnik, gospod Lavtižar, ki je sam jako dober turist in si je že veliko zaslug nabral za „Slov. plan. društvo“, ponjo štiri rateške izkušene može, ki je pa niso dobili. Vsled naloga Radovljiške podružnice Slov. plan. društva je zbral učitelj meščanskih šol na Dunaju, g. Ivan Vrščaj, ki je bival v Ratečah na počitnicah, sedem izkušenih vodnikov in vodil ekspedicijo v ponedeljek ob 4ih zjutraj na Ponco. Malo kasneje je snoval načelnik Radovljiške podružnice partijo na nevarno pot raz Ponco proti Strugi v smeri proti Mangartu. Ker pa je ta partija kmalu srečala odposlanca ekspedicije v Rateče, se je vrnila. Eden oddelek je šel iz doline Planice na Ponco, drugi, s katerim je šel g. Vrščaj, pa od fužinske strani. Ti so našli nesrečnico na omenjenem kraju. G. Vrščaj jo je takoj spoznal. Pri sebi je imela daljnovid in 55 kr. v denarnici. Z velikim naporom in ob vedni nevarnosti so jo spravili ob 9. uri zvečer v rateško mrtvašnico. — Vse

vodnike in nosilce je Radovljiška podružnica bogato odškodovala za njih nenavadno veliki napor. Pogrebne stroške je prevzela rateška občina. Ta nesreča naj bo nov opomin takim hribolazcem, ki hodijo nezadostno opravljeni brez vodnika na neznane gore in nevarna pota.

Draga nam pokojnica je bila 57 let stara, jako krepka in zdrava, pa silno nervozna. Bila je zelo izobražena ženska in dobrega sreca; od svojega zaslužka je pošiljala svojim nečakom, ki na Dunaju študirajo, in dajala ubožcem in otrokom. Delovala je nenavadno navdušeno za slovesno otvoritev koče „Slovenskega plan. društva“ v Planici, dasi je bila Nemka. Blag spomin ljudomili pokojnici in lahka ji slovenska zemlja!

V obrambo. Glasilo „Nemškega in avstrijskega planinskega društva“, „Mittheilungen des Deutschen und österreichischen Alpenvereins“, ima v št. 17. z dne 15. sept. t. l. o nesreči v Julijskih Alpah tendenciozno poročilo, po katerem bi bilo naše društvo krivo, da se je dne 26. sept. t. l. ponesrečila dunajska učiteljica, gospica Johanna Stein. To poročilo so tudi ponatisnili „Deutsche Stimmen aus Krain und Küstenland“ (priloga „Grazer Tagblatt“-a) in „Laibacher Schulzeitung“ z raznimi neresničnimi in zlobnimi opazkami. — Naši neprijatelji izkoriščajo to tragično nezgodo sebi v prid in napadajo njim neljubo „Slovensko planinsko društvo“ ter prete, da ne bode več njih človekoljubna rešilna postaja pomagala pri nezgodah v naših planinah, ko bi slučajno naše društvo prej zaznalo za tako nezgodo. Po tej izjavi moramo torej soditi, da kranjska sekcija Nem. in avstr. planinskega društva samo pogojno pomaga pri nezgodah v naših planinah.

Omenjeno poročilo ima več neresničnih podatkov o tej nezgodi. Poročilo trdi, da naša markacija ne vodi do nobenega vrha, ko se vendar končujejo naša znamenja na vrhu Srednje Ponce. Na Veliko Ponco doslej še ni varno hoditi brez vodnika, in zaradi tega tudi ni zaznamenovana pot nanjo. Radovljiška podružnica Sl. pl. dr. je dobila poročilo o morebitni nezgodi gosp. J. Stein zvečer dne 27. sept., ko ni vozil nobeden vlak več proti Trbižu. Poslala pa je takoj kolesarja s potrebnimi navodili in denarjem do svojih članov v Rateče. Še tisti večer so

naši člani sestavili rešilno ekspedicijo, da pojde rano v jutro v gore. Vodstvo je prevzel spretni turist g. učitelj Vrščaj. Poročilo pa trdi, da je bila naša podružnica že prejšnji dan obveščena in da ni poslala nobenega zastopnika. Nadalje piše omenjeni list, da je zastopnik Sl. pl. društva šele prišel v Rateče, ko so že bili prinesli ponesrečeno pokojno učiteljico tja. Drugi naš zastopnik pa je že prišel dopoldne tistega dne in sicer ne v Fužine (Belo peč), ampak v Rateče, odkoder je šla ponesrečenka na Ponco, ter takoj sestavil še drugo ekspedicijo za zelo nevarno pot od Ponce proti Mangartu, ker se je pokojna večkrat izrazila, da hoče iz Rateč iti na Mangart. V tem pa je prišlo poročilo, da so že našli ponesrečeno turistinjo. Naš zastopnik v Ratečah je potem takoj ukrenil, kar je bilo v tem slučaju potrebno.

Tudi ni resnično, da ni naša ekspedicija obvezala trupla ponesrečene učiteljice in ga tako spuščala navzdol. Pri spuščanju trupla se je le odtrgla vrv na zelo nevarnem mestu. Poročilo tudi trdi, da smo se poslužili „čudne planinske reklame“ s tem, da smo čestili za naše planine vneto pokojnico ob grobu. O tem pa sodimo drugače, ker čestimo pokojnike brez reklame le iz pijetete.

Kdor vso stvar objektivno presoja, se pač prepriča, da našega društva ne zadeva nobena krivda v tem tragičnem slučaju. Naša markacija na Srednjo Ponco je tako izvrstna in pravilna, kakršne še nismo videli pri potih, zaznamenovanih po kranjski sekciji Nem. in avstr. pl. društva. Po zaznamovanem potu je tudi prišla gospica Stein brez ovire na vrh. Povratek s Ponce do Klanških jezer brez vodnika pa je č. g. župnik Lavtižar pokojni učiteljici odločno odsvetoval. S spretnim vodnikom pa ta pot ni nevarna. Gospica Stein je sicer izkušala

dobiti vodnika, a ker ji je bila vodnikova taksa za to pot previsoka, se je odpravila sama na pot, in sicer nezadostno opravljena za težave na takem potu.

„Deutsche Stimmen aus Krain und Küstenland“ pa so dodale temu poročilu razne opazke, s katerimi hoče ta list smešiti naše delovanje in prizadevanje v prospeh turistike. Ni nas volja, se pečati s publicističnim delovanjem one koterije, ki zalaga z dopisi omenjeni list, in katere glavni stan je v zavodu, ki bi imel služiti drugim namenom. Skrajno neresnično poročilo so priobčili tukajšnji nam nasprotni planinski matadorji, da bi škodovali Slovenskemu planinskemu društvu ter tujce odvrčali od nas. Poznamo te može. Zlasti se odlikuje v tem gospod, ki je bil še pred nekaj leti Slovenec, pa se je potem iz znanih vzrokov in vplivov prelevil ter kot agent kranjske sekcije Nemškega in avstrijskega planinskega društva v svojem prostem času po letu preži v Mojstrani na turiste, da jih z lažjo in obrekovanjem za Judeževe marke odvrča od naših koč. O tem možu imamo dovolj uničevalnih podatkov, o katerih še o priliki izpregovorimo. Žalostna mu majka!

Zahvala. Fani Stein, sestra ponesrečene **Ivane Stein**, je priobčila v „Neue Freie Presse“, št. 12602 z dne 22. sept. t. l., nastopno zahvalo, ki slove v slovenskem jeziku takole:

„Pri oetvi in pokopu trupla moje nesrečne sestre, Ivane Stein, ki je dne 26. avg. t. l. padla s Ponce, je priznanja vredno pomagalo „Slovensko planinsko društvo“ pod vodstvom g. Hug. Robleka iz Radovljice. Zato najprisrčneje zahvaljujem tega gospoda, navedeno društvo, ki je vrhutega prevzelo vse stroške, ne da bi zahtevalo kaj odškodnine, potem gospoda župnika Lavtižarja v Ratečah in pa vsečlovekoljube, ki so bili deležni pri oetvi.“

II. tekmovalno slikanje

odseka amateur-fotografov „Slov. plan. društva“. Kakor je bilo že naznanjeno v 12. šte. „Plan. Vestnika“ l. 1895., je določen za II tekmovalno slikanje sledeči vzpored: 1. Triglavsko, 2. planinsko, 3. pokrajinsko slikanje in 4. razne študije in slike.

Slike, izvršene v dobi od 20. okt. 1898. do 20. okt. 1899. leta, se bodo oddarovalе z raznimi diplomami, katere jim pripozna posebna v presojo slik odločena komisija.

Gg. amateurje zatorej še edenkrat opozarjamo na to tekmovalje in jih prosimo, da se ga obilo udeleže (fotografi po poklicu so izključeni) ter svoje slike pošljejo najkasneje do 20. oktobra 1899. leta odboru amateur-fotografov „Slov. plan. društva“.

Poziv! Ker se je letos že večkrat pripetilo, da gg. dijaki, ki lazijo na Triglav, med potjo kamenje spuščajo, lučajo ali pa tako neprevidno hodijo, da se jim kamenje pod nogami ruši, jih resno prosimo, naj to opuste, oziroma previdneje hodijo, da ne povzročijo kake nezgode.

Pri tej priliki jih tudi prosimo, naj takrat, kadar so drugi turisti v kočah, s kuhanjem s seboj prinesenih živil tako dolgo počakajo, da so drugi turisti odpravljeni. Tudi naj s kurjavo kolikor mogoče varčno ravnajo, ker so drva silno draga na Kredarici.

Pozor! „Plan. Vestnik“ prejmljejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 2 gld., dijake 1 gld. 20 kr.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Na znanje! Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 3 gld.; poleg tega zneska plača nov član tudi 1 gld. vpisnine. Ustanovnik plača 30 gld.

Na prodaj je fotografski aparat (13 × 18)

za povzeme z roko in na stativu. Ima 70 cm dolg meh (za teleobjektiv), tri kasete, stavek za leče, momentno zaklopko in stativ.

Naslov pove iz prijaznosti uredništvo

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice
v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo resno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

JOSIP OBLAK,

umetni in gal. strugar v Ljubljani,
priporoča

svoje na novo urejene delavnice za Florijansko cerkevijo v ulicah na grad št. 7. v naročitev vsakovrstnih strugarskih košenih, roženih in drugačnih izdelkov, katere bode solidno in ceno izvrševal po načrtih ali brez njih.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, slivovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po nizki ceni.

Hribolazcem, ki gredo iz Bohinja na Triglav, ali pa krenejo s Triglava v Bohinj, se priporoča gostilnica **Blaža Hodnika (Galetova)** v Srednji vasi za prenočišče. Postrežba dobra in točna. Večjim družbam se preskrbijo čedna ležišča v vasi.

FOTOGRAFIJA

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ,
v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 4.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna

oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga

slikarskih in plesarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

✱ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ✱

Vinko Čamernik,

kamenosek v Ljubljani, v Slomškovih ulicah št. 9,
(zaloga spomenikov na Dunajski cesti nasproti bavarskemu dvoru),

priporoča svoj **kamenoseški obrt**, posebno za cerkvene in druge stavbinske izdelke, marmorne plošče za hišno opravo i. t. d.

Solidno delo, nizke cene. Ceniki in obrisi na zahtevo zastoj.

Vsakovrstne

napise na les, kovino in steklo

izvršuje natančno in po ceni

VINKO NOVAK

v Ljubljani, na Poljanski cesti 35.

HUGON IHL

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 4,

priporoča

svojo veliko zalogo vsake vrste **suknenega** in **manufakturnega** blaga na debelo in na drobno po najnižjih cenah.

Vnjanja naročila izvršuje hitro in natančno.

Tiskarna in kamenotiskarna

A. KLEIN & Comp.

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,
se priporoča

v naročitev vseh v to stroko spadajočih del in za zalogo raznih tiskovin.

GRİČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,
priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremična **lodnasta** oblačila in plašče za **turiste**.

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Avgust Žabkar

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 7,

se priporoča

za vsake vrste ključarska dela,

katera izvršuje dobro, lično in ceno.

Engelbert Franchetti,

brivec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3.,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrežbo je najbolje preskrbljeno.

MARIJA PLEHAN,

svečarica in lektarica v Ljubljani
na Sv. Petra cesti št. 63,

priporoča svojo veliko zalogo sveč ter mnogovrstnega **medenega** blaga in slaščice.

Kupuje med v panjih in vosek.

J. Bonač

v Ljubljani,

v Šelenburgovih ulicah

št. 5, naspr. nove pošte,

priporočam vjudno

svojo trgovino s

papirjem in s pisal-

nimi potrebščinami.

Vzorci papirja pošiljam

na ogled.

V svoji knjigovoznici

izdelujem vezi pre-

proste in najfinjše.

Prevzemiljem izdelo-

vanje vsakovrstnih

razglednic po fotogra-

fijah, 1000 lepih raz-

glednic 14—16 gld.

Imam veliko zalogo

razglednic mesta

Ljubljane z različnih

strani.

10 najlepših razglednic

samih cerkev ljubljan-

skih za 33 kr., s pošto

38 kr.

Edina zaloga svine-

nikov družbe sv. Cirila

in Metoda (iz Hard-

mulove tvornice).

Prekupnikom velik

popust.